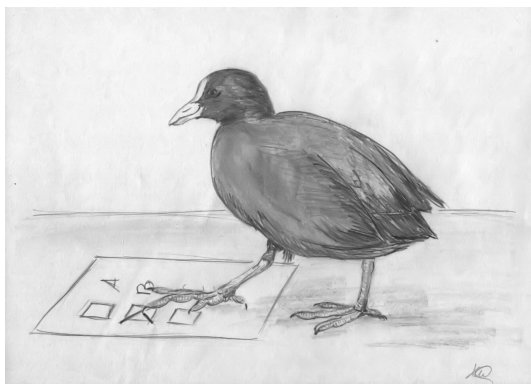

Łyska (*Fulica atra*)

I. Występowanie i siedlisko

Łyski, powszechnie znane jako kurki wodne, występują w umiarkowanych strefach klimatycznych zarówno Eurazji, Afryki Północnej, Indii i południowo-wschodniej Azji, a nawet Nowej Gwineji, Australii i Nowej Zelandii. Zasiedlają wszelkie zbiorniki wodne, a nawet wody wolno płynące, wszędzie tam gdzie istnieje dość szeroki pas trzcin, bądź innych roślin przybrzeżnych. Preferują płytkie wody z bogatą roślinnością. Potrafią wtedy osiągnąć zaskakująco dużą liczebność. Nie gardzą również parkami lub miejscami zrzutu ciepłej wody. Po okresie lęgowym łyska spotykana jest także na wybrzeżu morskim.

II. Charakterystyka ogólna

Łyska jest ptakiem wielkości kaczki i waży do kilograma, przy czym samce są nieznacznie większe. Jej specyficzny wygląd jest nie do pomylenia na wodzie, gdyż na tle ciemno czarnego upierzenia odcina się biały dziób z przechodzącą na czoło, również białą, naroślą tworzącą blaszkę. Nogi ma długie, zielonoszare, a przy ciele pomarańczowe. Między palcami brak jest błony pławnej, którą zastępują płatki skórne wycięte w karb. Pisklęta mają na głowie czerwono-fioletowy puch, osobniki młodociane zaś są ciemnoszaro-brązowe z białawą przednią częścią ciała, przy czym w październiku i listopadzie stają się nieodróżnialne od osobników dorosłych.

III. Odżywianie

Dieta łyski składa się przede wszystkim z pokarmu roślinnego. Chodzi tu głównie o delikatne części roślin wodnych, za którymi chętnie nurkuje, potrafiąc się

zanurzyć nawet do 6,5 m. Zjada poza tym nasiona traw i jagody. Nie gardzi pokarmem zwierzęcym, a są to wszelkie owady, drobne kregowce, skrzek żab lub ikra ryb. W zimie zadawała się także odpadkami komunalnymi. Pisklęta karmione są najczęściej bezkręgowcami.

IV. Rozmnażanie i rozwój

Przygotowania do lęgów zaczynają się już wczesną wiosną i objawiają się zacieklą obroną swojego rewiru. Na wywalczonym skrawku terenu budowana jest z badyli i liści trzcin obszerna platforma, zazwyczaj pływająca na lustrze wody i dobrze ukryta w gąszczu przybrzeżnej roślinności. Samica składa do 10 jaj i znosząc jaja w odstępach 1-2 dniowych. Wysiadywanie trwa 23-25 dni i następuje po zniesieniu ostatniego jaja. Łyski są troskliwymi rodzicami i wodzą już kilkudniowe pisklęta, które po 3 tygodniach zaczynają nurkować. Po 8 tygodniach młode są już lotne i zdolne do samodzielnego życia. Wówczas rodzice biorą się do drugiego lęgu- samica wysiadyuje jaja, a samiec opiekuje się jeszcze młodymi z poprzedniego wychowu. W przypadku strat lęgu ptaki przystępują do kolejnych prób, gdyż młode mogą wyprowadzać aż do lipca.

V. Zachowanie

Łyskę spotyka się praktycznie tylko i wyłącznie na wodzie, prawie wcale nie wychodzi na ląd. Jest płochliwa i choć lata dobrze, to wbrew pozorom nie zrywa się często do lotu, gdyż robi to niezdarnie, rozpędzając się na tafli wody. W locie ma charakterystyczną sylwetkę z wyraźnie wyciągniętymi do tyłu dużymi nogami. W przypadku straty gniazda samica potrafi podzucić jaja do sąsiadujących gniazd, nie zważając na to kto jest ich właścicielem.

VI. Ekologia gatunku

Gatunek chroniony, wymieniony w Dyrektywie ptasiej. Łyska jest obok kaczki krzyżówki najliczniejszym polskim ptakiem wodnym. Nie przeszkadzają jej zanieczyszczone wody, a wręcz ułatwiają przetrwanie srogich zim. Jej liczebność obniżyła się tylko na terenach zasiedlonych głównie przez norkę amerykańską. Jej agresywne nastawienie może wpływać negatywnie na gniazdowanie innych gatunków ptaków wodnych.